NORAKSTS
Lieta Nr. A420549311
(A00432-13/13)

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U M S
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā 2013. gada 23. augustā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis O. Priedītis,

piedaloties cietušās personas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „*/Nosaukums/*" pārstāvei *N.S.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Valsts ieņēmumu dienesta – pārstāvim *A.Š.*,

2013. gada 13. augustā atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu Nr. A420635011 sabiedrības ar ierobežotu atbildību „*/Nosaukums/*", reģistrācijas Nr. */reģistrācijas numurs/*, sūdzībā par Valsts ieņēmumu dienesta 2011. gada 2. jūnija lēmuma Nr. 22.5/39212 atcelšanu daļā par piekabes Krone SD, valsts Nr. */reģistrācijas numurs/* un piekabes reģistrācijas apliecības Nr. */apliecības numurs/* konfiskāciju (administratīvā pārkāpuma protokols Nr. BJ003210).

Aprakstošā daļa

[1] 2011. gada 4. jūlijā Administratīvajā rajona tiesā saņemta sūdzības iesniedzējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „*/Nosaukums/*" sūdzība (*lietas 3. – 5. lapa*) un ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2011. gada 11. jūlija lēmumu sūdzība pieņemta un ierosināta administratīvā pārkāpuma lieta Nr. A420549311 par Valsts ieņēmumu dienesta

(turpmāk – Dienests) 2011. gada 2. jūnija lēmuma Nr. 22.5/39212 (turpmāk – Lēmums) atcelšanu daļā par piekabes Krone SD, valsts Nr. */reģistrācijas numurs/* un piekabes reģistrācijas apliecības Nr. */apliecības numurs/* konfiskāciju (*lietas 2 lapa*).

[2] No lietas materiāliem izriet, ka 2011. gada 19. martā plkst. 5.25 Grebņevas Muitas kontroles punktā no Krievijas Federācijas puses Latvijas Republikas teritorijā iebrauca transportlīdzeklis Volvo FH, valsts reģistrācijas Nr. */reģistrācijas numurs/* (turpmāk – transportlīdzeklis), ar piekabi Krone SD, valsts reģistrācijas Nr. */reģistrācijas numurs/* (turpmāk – piekabe), bez kravas, kuru vadīja *P.O.* (turpmāk arī – pārkāpējs).

Veicot padziļināto muitas kontrole, konstatēts, ka piekabes riepās atradās slēptas un muitas iestādē nedeklarētas 122 040 cigaretes „MORE", kas marķētas ar Krievijas Federācijas akcīzes markām.

Piekabe un tās reģistrācijas apliecība Nr. */apliecības numurs/* līdz lēmuma pieņemšanai administratīvā pārkāpuma lietā tika aizturētas, pamatojoties uz 2011. gada 19. marta mantu un dokumentu apskates un izņemšanas protokolu (*lietas 47. lapa*).

2011. gada 19. martā Dienesta Muitas pārvaldes Latgales Muitas kontroles punkta daļas amatpersona sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr. BJ003210 (turpmāk – Protokols), kurā *P.O.* izdarītais pārkāpums kvalificēts pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) $201.^{12}$ panta (*lietas 44. – 46. lapa*).

Dienesta Muitas pārvaldes Latgales Muitas kontroles punkta daļas vadītājs 2011. gada 28. martā pieņēma lēmumu Nr. F52-BJ003210 (turpmāk – Sākotnējais lēmums) par *P.O.* saukšanu pie administratīvās atbildības un saskaņā ar LAPK $201.^{12}$ pantu uzlika administratīvo naudas sodu Ls 500 apmērā, konfiscējot nedeklarētās preces (122 000 cigaretes „MORE"), sūdzības iesniedzējas turējumā esošo piekabi un tās reģistrācijas apliecību (*lietas 9. – 10. vai 38. – 40. lapa*).

Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam, sūdzības iesniedzēja iesniedza Dienestā apstrīdēšanas iesniegumu, kurā lūdza atcelt Sākotnējo lēmumu daļā par piekabes un tās reģistrācijas apliecības konfiskāciju (*lietas 36. – 37. lapa*). Izskatot pārkāpēja un sūdzības iesniedzējas sūdzības, Dienesta ģenerāldirektore ar Lēmumu Sākotnējo lēmumu atstāja negrozītu (*lietas 11. – 12. lapa*), pamatoties ar šādiem apsvērumiem.

[2.1] Sūdzības iesniedzējas turējumā esošā transportlīdzekļa piekabe izmatota liela daudzuma tabakas izstrādājumu ievešanai Latvijas Republikā, apejot muitas kontroli un tos nedeklarējot, tādējādi atviegloja administratīvā pārkāpuma izdarīšanu.

[2.2] Piekabes konfiskācija ir uzskatāma arī par brīdinājumu, lai turpmāk netiktu veikti jauni līdzīga rakstura administratīvie pārkāpumi, īpaši ņemot vērā to, ka muitas iestādē nedeklarēti tabakas izstrādājumi lielā daudzumā (kopumā 122 000 cigaretes) pārvadāti minētā transportlīdzekļa piekabē speciāli izveidotās slēptuvēs (transportlīdzekļa piekabes sešu riteņu riepās), kas liecina par konkrētā pārkāpuma izdarīšanas rīka speciālu pielāgošanu un izmantošanu konstatētā pārkāpuma izdarīšanai.

[2.3] Konfiskācija ir samērīga, jo konfiscēta ir transportlīdzekļa piekabe, kurā slēptā veidā ievesti tabakas izstrādājumi, nevis transportlīdzeklis, kurš izmantots minētās piekabes pārvietošanai.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, sūdzības iesniedzēja iesniedza sūdzību Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot atcelt pārsūdzēto Lēmumu daļā par piekabes un tās reģistrācijas apliecības konfiskāciju, pamatojoties uz šādiem apsvērumiem.

[3.1] Lēmumā nav pamatota piemērotā pamatsoda un papildsoda lietderība. Nav vērtēts, vai šāds soda veids ir vajadzīgs attiecīgā mērķa sasniegšanai. Pārkāpējam piemērotais naudas sods kopā ar cigarešu konfiskāciju ir sasniedzis LAPK 22. pantā noteikto administratīvā soda mērķi, savukārt piekabes konfiskācija nav samērīga.

[3.2] Piemērojot piekabes konfiskāciju, Dienests ir vēlējies atturēt pārkāpēju no citu pārkāpumu izdarīšanas nākotnē, nepamatoti secinot, ka konkrētajā gadījumā sabiedrības ieguvums no piemērotā administratīvā papildsoda ir vērtējams augstāk par sūdzības iesniedzējas tiesību un tiesisko interešu ierobežojums. Nav konstatējami apstākļi, uz kuriem pamatojoties varētu tikt sasniegti leģitīmie mērķi. Nav vērtēta ne piekabes bilances (uz 2011. gada 1. jūniju tās vērtība bija Ls 14 361,91) vai tirgus vērtība, ne salīdzinājums starp valsts budžeta nodarītajiem zaudējumiem un sūdzības iesniedzējai nodarītajiem zaudējumiem, ne arī fakts, ka piekabe pieder sūdzības iesniedzējai, nevis pārkāpējam.

[3.3] Atbilstoši Satversmes 92. pantā nostiprinātajai nevainīguma prezumpcijai ir jāpierāda personas vaina pārkāpuma izdarīšanā, nevis nevainīgums. Vaina izdarītajā administratīvajā pārkāpumā nav vērtēta. Neskatoties uz to, kā saskaņā ar LAPK 28. panta pirmo daļu lietās par pārkāpumiem saistībā ar precēm, kuras apliekamas ar akcīzes nodokli, konfiscēt var arī citu personu īpašumā esošus priekšmetus, Dienestam bija jāņem vērā sūdzības iesniedzējas rūpīga darbība, kas saistīta ar piekabes patstāvīgu kontroli gan tehniskajos jautājumos, gan GPRS uzraudzības jautājumos (transportlīdzekļa pārvietošanas uzraudzība „onlain" režīmā), lai nepieļautu situāciju, ka piekabe vai cits sūdzības iesniedzējai piederošais transportlīdzeklis tiek izmantots prettiesisku darbību veikšanai, tādējādi ar savu rīcību nepieļautu pārkāpuma izdarīšanas iespēju. Lēmumā nav vērtēti lietderības apsvērumi piekabes konfiskācijai.

[3.4] Dienests nav iesniedzis pierādījumus apgalvojumiem, ka piekabē ir speciāli izveidotas slēptuves tabakas izstrādājumu pārvadāšanai, kas liecinātu par konkrēta pārkāpuma izdarīšanas rīka speciālu pielagošanu un izmantošanu konstatēta pārkāpuma izdarīšanai. Nav ņemti vērā sūdzības iesniedzējas argumenti, ka piekabe nav pielāgota vai jebkāda veidā pārbūvēta vai piemērota LAKP 201.[12] panta paredzētā administratīva pārkāpuma izdarīšanai. Riepas nevar uzskatīt par „speciāli izveidotajām slēptuvēm". Visrūpīgākais saimnieks nevar paredzēt vai izvairīties no tabakas izstrādājumu pārvadāšanas riteņu riepās, ja pārkāpējs paredzēs tās izmantot tabakas izstrādājumu pārvadāšanai.

[4] Dienests tiesā saņemtajā rakstveida paskaidrojumā (*lietas 29. lapa*) norāda, ka sūdzību uzskata par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz Lēmumiem minētiem apsvērumiem, papildus norādot, ka pie administratīvās atbildības konkrētajā lietā tiek saukts *P.O.*, nevis sūdzības iesniedzēja. Par pārkāpumiem tirdzniecībā, komercdarbībā, muitas jomā vai par pārkāpumiem saistībā ar precēm, kas apliekamas ar akcīzes nodokli var konfiscēt arī citu personu īpašumā esošus priekšmetus. Turklāt likumdevējs nenosaka, ka, lai konfiscētu citu personu īpašumā esošus priekšmetus, ir jāpierāda šo citu personu vaina (līdzdalība)

izdarītajā administratīvajā pārkāpumā. Savukārt norāde, ka Dienestam bija jāņem vērā sūdzības iesniedzējas rūpīga darbība, kas saistīta ar piekabes patstāvīgu kontroli, lai nepieļautu situāciju, ka ar piekabi tiek veiktas prettiesiskas darbības, ir nepamatota, jo no konstatētā pārkāpuma būtības ir redzams, ka transportlīdzekļa turētājs nespēja nodrošināt, lai ar viņa turējumā esošo piekabi netiktu pārkāptas tiesību normas, kas aizsargā akcīzes preču tirgu, tādējādi, būtiski aizskarot valsts budžeta un visas sabiedrības intereses, jo nelegāla tabakas izstrādājumu ievešana Latvijas Republikā rada zaudējumus ne tikai valsts budžetam, bet arī apdraud personu veselību.

[5] Tiesa ar 2013. gada 13. augusta lēmumu (noformēts kā ieraksts tiesas sēdes protokolā) atzina sūdzības iesniedzēju par cietušo.

Tiesas sēdē sūdzības iesniedzējas pārstāve sūdzību uzturēja, pamatojoties uz sūdzībā minētajiem apsvērumiem, papildus norādot, ka riepu nomaiņa prasa apmērā 40 minūtes, ka GPRS sistēmā uzrādās kā atpūtas laiks.

Dienesta pārstāvis tiesas sēdē sūdzību neatzina, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem apsvērumiem.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējusi lietas materiālus, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, uzklausījusi lietas dalībnieku paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka sūdzība ir pamatota.

[7] LAPK 201.^{12} pants (*redakcijā pārkāpuma izdarīšanas dienā*) noteic, ka par muitošanai pakļauto preču vai citu vērtību ievešanu Latvijas Republikas muitas teritorijā vai izvešanu no tās, apejot muitas kontroli vai noslēpjot šīs preces vai citas vērtības no šādas kontroles, vai nedeklarējot, vai izmantojot viltotus muitas vai citus dokumentus, vai citādā nelikumīgā veidā (kontrabanda), uzliek naudas sodu fiziskajām personām no piecdesmit līdz piecsimt latiem, bet juridiskajām personām – no piecsimt līdz pieckārtīgi latiem, konfiscējot šīs preces vai citas vērtības un to pārvietošanai (pārvadāšanai) izmantoto transportlīdzekli vai bez tā konfiskācijas. Tātad LAPK 201.^{12} pants paredz iestādei rīcības brīvību papildsoda piemērošanā. Proti, iestādei ir tiesības piemērot vai nepiemērot transportlīdzekļa konfiskāciju, izvērtējot, vai konkrētajā gadījumā transportlīdzekļa konfiskācija ir nepieciešama un samērīga ar izdarīto pārkāpumu.

[8] LAPK 7. pants noteic, ka nevienam nevar piemērot ietekmēšanas līdzekli par administratīvo pārkāpumu citādi kā uz likuma pamata un likumā noteiktajā kārtībā; lietvedība par administratīvajiem pārkāpumiem veicama, stingri ievērojot likumību.

Likumības princips tiek nodrošināts tā, ka katrā nākamajā stadijā tiek pārbaudīta iepriekšējās stadijas likumība un pieņemto nolēmumu pamatotība.

Saskaņā ar LAPK 286. panta otro daļu augstāka iestāde, izskatot sūdzību par lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā, pārbauda pieņemtā lēmuma likumību un pamatotību.

Tātad, ievērojot šīs likuma normas, Dienesta ģenerāldirektorei, izskatot cietušās personas sūdzību par Sākotnējo lēmumu, vajadzēja pārbaudīt iepriekšējā lēmuma pamatotību pārsūdzētajā daļā, nevis sniegt savu pamatojumu papildsoda – piekabes konfiskācijas, piemērošanai. Šādu tiesību normu interpretāciju vairākkārt ir norādījusi Latgales apgabaltiesa (*sk.piem. Latgales apgabaltiesas 2013. gada 6. augusta spriedumu lietā Nr. 122014712).*

No Sākotnējā lēmuma redzams, ka, konstatējot faktiskos administratīvā pārkāpuma izdarīšanas apstākļus, pie administratīvās atbildības saucamās personas *P.O.* atbildību mīkstinošo vai pastiprinošo apstākļu neesību, Sākotnējā lēmumā vispār nav dots nekāds vērtējums, pamatojums panta sankcijā paredzētā papildsoda – transportlīdzekļa konfiskācijas piemērošanai (*lietas 9. – 10. lapa*).

Savukārt Lēmumā, pretēji LAPK 286. panta otrajā daļā noteiktajam, augstāka iestāde ir devusi savu vērtējumu un iekļāvusi pamatojums papildsoda – transportlīdzekļa konfiskācija, piemērošanai. Līdz ar to Lēmumu daļā par piekabes un tās reģistrācijas apliecības konfiskāciju nevar uzskatīt par tiesisku un pamatotu.

[9] Vienlaikus tiesa uzskata par nepieciešamu norādīt, ka nepiekrīt Dienesta argumentiem par to, ka tabakas izstrādājumi pārvadāti piekabē speciāli izveidotās slēptuvēs, kas liecina par konkrētā pārkāpuma izdarīšanas rīka speciālu pielāgošanu un izmantošanu konstatētā pārkāpuma izdarīšanai.

Tiesa konstatē, ka tabakas izstrādājumi pārvadāti piekabes riepās, respektīvi, nav notikusi speciālu slēptuvju izgatavošanu. Minētais norādīts arī Protokolā un Lēmumā.

[10] Soda samērīguma izvērtēšanā arī ir jāņem vērā pārkāpuma raksturs, pārkāpēja personība un mantiskais stāvoklis. Tas nozīmē, ka nav pieļaujams uzlikt tādu mantiska rakstura sodu, kurš radīs pārkāpējam ar izdarīto pārkāpumu nesamērīgu mantisku slogu. Konkrētajā gadījumā tiesa nonāk pie secinājuma, ka piekabei konfiscēšana rada radīt cietušajai personai pārlieku smagas mantiskas sekas, kas, ņemot vērā citas personas iespējamā administratīvā pārkāpuma izdarīšanas apstākļus, nav nepieciešamas soda mērķa sasniegšanai. Tiesas secinājums balstās uz šādiem apsvērumiem.

[10.1] Izvērtējot izdarītā pārkāpuma raksturu, ir jāņem vērā ievesto cigarešu daudzums un to ievešanas veids. Tiesa jau ir atzinusi, ka sūdzības iesniedzēja piekabē nelegāli ievesto cigarešu skaits – 122 000 cigaretes, ir liels.

Vienlaikus ir jāatzīmē, ka lietā nav ziņu par to, ka cietušajai personai būtu bijis jāveic, bet tā nebūtu veikusi kādas darbības, lai nepieļautu pie administratīvās atbildības sauktajai personai izmantot tās valdījumā esošo piekabi administratīvā pārkāpuma izdarīšanā. iepriekš veiktiem līdzīga rakstura pārkāpumiem. Cigaretes ievestas piekabes riepās, t.i., ievietotas nevis piekabē, bet tās aprīkojumā (piederumā) slēptā veidā. Nav konstatējams, ka piekabe būtu speciāli pārbūvēta vai aprīkots ar slēpņiem cigarešu vai citu preču paslēpšanai. Nav pamata apgalvot, ka pēc cigarešu izņemšanas piekabe turpmāk būtu uzskatāma par pielāgotu preču nelikumīgai ievešanai un tādēļ būtu nepieļaujama tās atdošana turētājai izmantošanai atbilstoši transportlīdzekļa ražotāja noteiktajiem izmantošanas veidiem.

[10.2] Nav noliedzams, ka darbības ar akcīzes precēm, neievērojot tiesību normās noteikto, it īpaši attiecībā uz ar akcīzes nodokli apliekamo preču nelikumīgu ievešanu Latvijas Republikā, kropļo akcīzes preču tirgu, nodara zaudējumu valsts budžetam, kā arī personu veselībai, tādējādi, būtiski aizskar sabiedrības intereses. Vienlaikus ir jāņem vērā, ka soda bardzību par šādiem pārkāpumiem primāri jau ir izvērtējis likumdevējs. Par LAPK 201.[12] pantā paredzēto pārkāpumu fiziskai personai sodu jāizvēlas amplitūdā no Ls 50 līdz Ls 500 ar vai bez transportlīdzekļa konfiskāciju. Ja tiek piemērota soda sankcija, šāda izvēle ir atbilstoši jāpamato.

Konkrētajā gadījumā Dienesta izraudzītā soda bardzību raksturo gan jau piemērotais naudas sods Ls 500 apmērā, gan konfiscētā piekabes vērtība. Saskaņā ar sūdzības iesniedzējas sniegto informāciju piekabes vērtība uz 2011. gada 1. jūniju bija Ls 14 361,91. Savukārt saskaņā ar likuma „Par akcīzes nodokli" (*redakcijā pārkāpuma izdarīšanas dienā*) 13. panta pirmās daļas 2. punkta a) apakšpunktu tabakas izstrādājumiem – cigaretēm – nodokli aprēķina pēc likmes 32 lati par 1000 cigaretēm. No lietas materiāliem izriet, ka konfiscētas 122 000 cigaretes. Par šīm cigaretēm būtu maksājams akcīzes nodoklis Ls 3 904 apmērā.

Ņemot vērā maksājamo akcīzes nodokļa summu un konfiscētās piekabes vērtību, un neesot lietā citiem būtiskiem pierādījumiem par pārkāpuma izdarīšanas rīka bīstamību, tiesa uzskata, ka Dienests nav pietiekami pamatojis piemērotā papildsoda – piekabes konfiskācija – nepieciešamību, piemērotību, vajadzību un samērību.

Tātad, šajā lietā piemēroto piekabes konfiskāciju var raksturot kā ļoti bargu mantiska rakstura sodu. Pārkāpuma izdarīšanas apstākļi un cietušās personas personība neattaisno tik barga soda izvēli.

Samērojot izdarītā pārkāpuma raksturu ar piemērotā papildsoda bardzību, tiesa secina, ka papildsoda piekabes konfiskācija piemērošana konkrētajā lietā ir pārlieku bargs sods un tādēļ Lēmums par papildsodu – piekabes un tā reģistrācijas apliecības Nr. */apliecības numurs/* konfiskāciju, ir atceļams.

[11] Saskaņā ar LAPK 289.[6] panta septītās daļas 7. punktu tiesa, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, izlemj kā rīkoties ar lietiskajiem pierādījumiem un citām administratīvā pārkāpuma lietvedības laikā izņemtajām lietām, mantām un piemēroto garantijas naudu.

Atbilstoši LAKP 274.[1] panta pirmajai daļai, lēmumā par administratīvā soda uzlikšanu vai lietvedības izbeigšanu jānosaka, kas darāms ar pārkāpuma izdarīšanas rīkiem vai citiem izņemtajiem priekšmetiem un dokumentiem. Minētā panta pirmās daļas 2. punkts nosaka, ka vērtības un lietas, kuras iegūtas pārkāpuma izdarīšanas rezultātā vai kuras bijušas paredzētas vai lietotas pārkāpuma izdarīšanai, ir konfiscējamas vai atdodamas atpakaļ to īpašniekiem.

Tā kā tiek atcelti nolēmumi daļā par transportlīdzekļa konfiskāciju, tad ar 2011. gada 14. jūlija mantu un dokumentu apskates un izņemšanas protokolu izņemtais transportlīdzeklis atdodams tās turētājai – sabiedrības ar ierobežotu atbildību „*/Nosaukums/*" (reģ. Nr. */reģistrācijas numurs/*).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.[12] panta otrās daļas 4. punktu, 289.[13] panta trešo un sesto daļu, 289.[17] panta pirmo daļu, 289.[18] panta pirmo daļu,

nosprieda:

atcelt Valsts ieņēmumu dienesta 2011. gada 2. jūnija lēmumu Nr. 22.5/39212 (administratīvā pārkāpuma protokols Nr. BJ003210) daļā par piekabes Krone SD, valsts Nr. */reģistrācijas numurs/* un piekabes reģistrācijas apliecības Nr. */apliecības numurs/* konfiskāciju un atdot turētājai sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „*/Nosaukums/*" (reģ. Nr. */reģistrācijas numurs/*).

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā desmit darba dienu laikā no pilna sprieduma paziņošanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis (*paraksts*) O. Priedītis

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnesis O. Priedītis
Rīgā 2013. gada 23. augustā